

СТАНОВИЩЕ

от доц. дн Апостол Петров Апостолов, Земеделски институт-Шумен
относно: дисертационен труд на тема: „Характеристика на репродуктивните качества на нерези и свине майки при различни нива на селекция“ за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по научна специалност „Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването“ с автор Мария Стефанова Божкова – ЗИ Шумен

Актуалност на изследванията

Представените изследвания в дисертационния труд са насочени към изясняване на зависимостите между продуктивни и репродуктивни признаци и натрупване на нови знания за развъждане на свинете при различни нива на продуктивност от изследваните популации. Проучванията са актуални с оригинално и научно-приложно значение. Резултатите от проведените изпитвания ще намерят приложение при индиректната селекция по някои от изследваните признаци върху репродуктивните и продуктивните качества на свине от породата Дунавска бяла.

Представената задълбочена характеристика на адитивната изменчивост и генетичните зависимости между основните селекционни признаци, дава възможност за оценка степента на хомозиготност и вероятността за достигане на селекционно плато. В това отношение стесненото генетично разнообразие на популацията и малкия ѝ размер налага разработване на национална стратегия за нейното опазване като порода застрашена от изчезване.

В характеристиката на репродуктивните способности и зависимостите им с основните селекционни признаци от собствената продуктивност се дава категоричен отговор на въпроса за ефекта на оптималната дебелина на сланината върху кондицията на майките и репродуктивните показатели на прасилото.

Структура на дисертационния труд

Трудът е написан на 142 страници в т.ч. списък на ползваната литература – 30 стр. и приложения – 3 стр. Дисертацията е илюстрирана с 39 таблици, 4 фигури и приложение със снимков материал на животни от изследваните произходи. Библиографската справка показва добра осведоменост за проведените у нас и чужбина проучвания. Представени са 242 литературни източника, от които 34 бр. на български език и 208 от

български и чужди автори на английски. Трудът съдържа възприетите раздели, които по обем и структурата съответстват на изискванията за изготвяне на дисертация.

Литературен преглед

Литературният преглед детайлно представя три основни групи изследвания, които представят информация за фенотипната и генетична характеристика на продуктивните и репродуктивните признаци, както и на факторите влияещи върху количеството и качеството на семенната течност и тези определящи времето за настъпване на полова зрялост. Представената информация по създаването и развитието на породата Дунавска бяла показва добрата осведоменост на автора за състоянието и възможностите за нейното усъвършенстване.

Необходимо е да посоча, че литературният преглед е целенасочен и обобщава голяма част от проведените проучвания свързани с набелязаната цел на дисертационния труд. В това отношение наличие на обобщение от цитираните литературни източници в края на раздела би имало положителен ефект върху изясняване на необходимостта от провеждане на предвидените изследвания.

Цел и задачи

Целта е формулирана ясно като обект на анализ са различните нива на продуктивност, следствие от провежданата селекция върху репродуктивните способности на нерези и свине майки. Посочените задачи отразяват до голяма степен необходимите дейности за постигане на поставената цел.

Материал и методи на изследване

Детайлно представената методика за проведените научно-стопански опити и използваните многофакторни модели за статистическите анализи показват възможностите на автора за водене на задълбочени изследвания и интерпретация на генетичните и средовите фактори, влияещи върху проучваните селекционни признаци. Структурата на използваните модели включва фиксирани ефекти (F) на стадото (по линии), годината, сезона и случайни ефекти на баштата или индивида (R).

Проведените изследвания са с достатъчен брой животни и обхващат основните репродуктивни и продуктивни признаци, което е предпоставка за представяне на надеждни и достоверни резултати.

Резултати и обсъждане

Резултатите от проведените изследвания показват възможностите за усъвършенстване на популацията по някои репродуктивни и продуктивни признаци.

Прави добро впечатление, че след анализа на резултатите е направено подробно обсъждане и заключение в края на всеки раздел.

Проведените изследвания ми дават основание да групирам изводите и препоръките в дисертационния труд, както следва:

- Проучванията на макроскопските и микроскопските показатели на семенната течност установяват достоверни генетични и средови стойности. Установен са благоприятни зависимости между дебелината на сланината с гъстотата и подвижността на семенната течност (от $r_g = -0.102$ до $r_g = -0.404$).
- Селекцията по собствена продуктивност за признаците: интензивност на растежа, дебелина на сланината и съдържание на постно месо е оказала положително влияние върху плодовитостта и теглото на прасилото при опрасване.
- Резултатите от измерванията на дебелината на сланината и процента на постно месо на 90kg. живо тегло, при заплождане, на 30^{ия} и 110^{ия} ден от бременността показват, че поддържането на постоянна и оптимална дебелина на сланината през целия репродуктивен период е по-важно условие за възпроизводителните способности на свинете майки от породата Дунавска бяла, в сравнение с техния контрол само по време на тестиране или по време на заплождане.

В заключение бих желал да изразя положително отношение от представянето на кандидата и да подчертая нейните умения за усвояване на нова методология както и възможностите за детайлен и точен анализ на резултатите от изследванията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Цялостният анализ на дисертационния труд, представен от кандидата показва, че същият покрива изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и чл. 60 от Правилника за неговото прилагане в системата на ССА.

Представеният труд и произтичащите от него научни и научно-приложни приноси ми дават основание за **положителна оценка**, като предлагам на почитаемите членове на Научния съвет, да присъдят на Мария Стефанова Божкова образователната и научната степен „Доктор“, по научната специалност „Развъждане и селекция на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването“ в професионално направление 6.3. „Животновъдство“.

24. 03. 2016 г.

Подпис:

/доц., дн Апостол Апостолов/